

borg talte meget store Ord, ofte saa store Ord, at man maatte synes, der stod en uhyre Autoritet bagved dem. Og jeg skal slet ikke frakende denne Autoritet Betydning, men jeg skal blot sige, at Julius Lange er dog heller ingen Sinke; og hvad sagde Julius Lange om C. F. Hansens Kunst? Han udtaler sin Beklagelse af, at Harsdorff, Amalienborgkolonnadens Bygmester, ikke blev den, der kom til at genrejse det ved Brandene omkring Aarhundredskiftet ødelagte København. Alle de største Opgaver, skriver Lange, „tilfaldt hans Elev, C. F. Hansen, der meget mindre kan betragtes som Kunstner end som Embedsarkitekt, Chef for et stort arkitektonisk Tegnekontor, der paa Regeringens Ordre kunde præstere alt til Faget hørende i den gældende Empirestil, en haard og følelsesløs Gengivelse af de romerske Former, undertiden ogsaa til Ære for Harsdorffs Minde, med Anvendelse af et græsk Motiv, dog misforstaaet af Hansen“. Han taler videre om, hvorledes den Tid, hvori Hansen virkede, var. Beklageligt var det, at den Gang man skulde opføre alle disse Førsterangs Pragtbygninger — Frue Kirke, Raad- og Domhuset, Christiansborg Slot og Slotskirken — „var Staten insolvent, stedt i den yderste økonomiske Elendighed, hvad der medførte et Kniberi i Anvendelse af saavel Materialierne som af den kunstneriske Ydelse, der er aldeles parodisk, naar man erindrer Bygningernes Rang og Betydning.“ Se, det er altsaa Julius Lange, som dog ikke er nogen Sinke, det er hans Opfattelse af hele denne Bygningskunst.

Nu er det meget muligt eller sandsynligt, at Julius Langes Tid undervurderede Hansen, at den helt forkastede ham og ikke anerkendte det store, der var i visse af hans Bygningskunsts Virkninger. Men den Forgudelse, som det nu pludselig er blevet Mode at yde Hansen, kan dog vende sig igen, thi Strømningerne i Kunsten, de forskellige Retninger, ere ikke evige, og der kan komme den Tid igen, der ser paa Hansens Værker, saaledes som Julius Lange saa paa dem. Han var heller ikke ene om det. Jeg skal nævne et enkelt Citat, fordi jeg finder, at det er fortræffeligt. Det er af en ung, alt for tidlig død Kunsthistoriker V. Freund, Søn af den berømte Billedhugger H. E. Freund; han har skrevet sin Faders Levned, og deri taler han om, hvorledes den klare Ro i Harsdorffs Arkitektur hos Hansen er forvandlet til isnende Dødskulde, hvorledes Harsdorffs rene Stilfuldhed er bleven til en

tør, skematisk Benrad. Det er muligt, at ogsaa Freund saa paa Hansen med noget for stor Uvillie, thi han var, som sagt, en Søn af H. E. Freund, og H. E. Freund var en af de Kunstnere, om hvilke man maaske tør sige, at Hansen mishandlede dem. Der er for nylig her paa Tingets Bord lagt et Agitationsbrevkort — jeg tror, det var mod Spiret —, hvori der stod en Udtalelse om, at Hansen og Thorvaldsen sammen have skabt Frue Kirke, og denne Udtalelse blev fremsat paa en saadan Maade, at man maatte faa Indtryk af, at Thorvaldsen stod i det skønneste Forhold til Hansen. Men Forholdet er tværtimod det, at Kunstnerne paa den Tid harmedes over Hansens Herskesyge, over hans fuldkomne Ligegyldighed for Billedhuggerkunsten og for Malerkunsten. Freund var en af dem, om hvilke man tør sige, at han er bleven mishandlet af Hansen under hans Byggevirksomhed baade paa Christiansborg og paa Raad- og Domhuset, og Vurderingen af hans Kunst i de voldsomme Udtryk, som Sønnen har brugt, er maaske baaren af den Uvillie mod den herskesyge Personlighed, som havde mishandlet Faderen, men jeg synes for øvrigt, at i selve Ordene om den isnende Dødskulde, om den skematiske Benrad ere de Hansenske Bygninger ret vel karakteriserede.

Skønnet over Frue Kirke har fra den Tid, disse Ord udtaltes, forvandlet sig, og man hører begejstrede Udtalelser om den. Jeg har læst en Artikel af Professor Viggo Johansen i „Berlingske Tidende“, vistnok den Artikel, der har været mest egnet til at gøre Indtryk, fordi den var ganske fri for de Overdrivelser, hvori det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) bevæger sig, og fordi den gav Udtryk for en stærk Følelse. Professor Viggo Johansen skrev, at han oprindelig ikke syntes om Frue Kirke, men at han efterhaanden har vænnet sig til den, har forsonet sig med den, og efterhaanden er den bleven ham kærere og kærere, og saa skildrer han det samme Billede, som det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen) skildrede: Den Glæde, man kan føle, seende ind over dette Taarn med dets Guldkors paa. Men hvad er det for en Følelse, som Professor Viggo Johansen her kalder paa, og som andre have givet et ikke saa smukt Udtryk? Det er Hensynet til „mig“, til mig, Viggo Johansen, til mig, Medlem for Københavns 3die Valgkreds, til mig, Medlem fra Fredensborg! Vi have faaet denne Kirke kær, vi have set saadan og saadan paa den i Tiden, derfor skal den